

Lattweefchu Awifes.

Ur augftas Gewefchanas = Rumiffiones fiau un nowehlefchanu.

Nr. 26. Zettortdeenâ 27tâ Zuhni 1829.

No S e l g a w a s.

Zannî 15tâ Zuhni deenâ pulkften I pehz pufß beenas muhfu fchehliga Keifera dehlß, ta Keiferifka Augftiba tas Leelwirfts un Brohnamantineefs Alekxander Nikolajewitfch ar teem augfteem fungeem kas winnu pawadda, no Berlînes Pruhfchu fehniha wirfpilßfehthas nahldams, fcheit atbrauze, un kad pilli maltiti bij turrejis, atkal us Vehterburgu aisbrauze.

Kad muhfu augfts Generalgubernatora fungs Marki Paulucci winnâ neddelâ muhfu pitsfehthu apmekleja un jauna Zahna deenâ teem Kurfemnes muifchneekem to gohdu parahbija us to maltiti nahft, fo tee Winnam par gohdu eefch ritteruhfes (kafino namna) dewe, tad fchi deena par iftenu preezas deenu tappe zaur to finnu fo Winfch no muhfu drohffchirdiga farafpehka bij dabbujis, kas tohs Turkus appafch pascha winnu augftaka wirfneeka, Leelwifihra pawehlefchanas leelâ kaufchanâ irr pahwarrejis. Wißf nams atffanneja no preeka un gawilefchanas par fcho brangu uswarrefchanu.

Lihßf 13tai Zuhni deenai pee Rihgas 609 fuggi atbraufufchi un 420 îsgahjufchi.

No E n g u r e h m.

Zau eefch zitta gadda awifehm mehß finnas effam dewufchi, no weenas lohti labfirfnigas fwefehineejes, kas muhfu widdû wairs ne kâ 7 gaddus, teem kas winnu pafinne, par leelu paligu un nastas atweeglofchanu dshwojufi. Kâ zerram, winnas gohdawahrds Julie Kunzen dorff wehl buß labbâ atminnefchanâ. Utraitnes, neweffelus bahrinus ta ar laipnu un mihligu firdi peemekleja eefch winnu behdahm, un eefch wiffahm leetahm, zitteem jaunekleem ar

labbahm pehdahm gahje preefchâ. Zaur winnas neapnikkufchu gahdafchanu, zits akliß atdabbuja fawas azzis, zits us neweffelibas midfeni, ruhftas fahpes zeesdams, tappe mihligi uskohpß un pee atfpirgufchanas lihfehthas. Zitta nabbaga atraitne, dabbuja zaur winnas rohfa hm sawu maifes reezeni un paschâ mirfchanas azzunirkle atweglofchanu un duffefchanas wletu us kafehtu. Un to wiffu ta padarrija tâ lehnprahthigi un kluffam, ka rettam weens to manija. — Ur pateesu Deewam patihkamun behrna firdi, ta sawu wezzu firmu tehwu, kas jau preefch 4 gaddeem atraitnis bija tappis, ar mihlahm mahfchm apkohpe, un ka fchim flimibas dehl, par naktim meegß truhke, tad ta pamaischu ar mahfahm, seemâ kâ waffarâ, wiffu zauru nakti ne azzis aisdarrija, ka, ja kahda kaite peefiftohs, weens fchakli buhtu pee rohfas, kas gan beeffi nakti gaddijahß. Schiß winnu lohti mihlehtß tehws, ak! fo ta til labprahth wehl ilgati dshwru buhtu ufurrejufi, fchiinni pagahjufchâ zettâ seemâ, zaur weeglu un lehnu nahwi eefch Deewa nogulleja. Ur daudß ruhftahm affarahm un noscheloschana hm tappe winfch Tuffumâ no faweem mihleem behrneem blakkam pee nelaikas mihlas mahtes semnes flehpi noguldinahth. Tâ winna laipna un fchehliga dshwofchana bija Engurds pahri par fepetineem gaddeem, un ta atftahje Meija mehneft muhfu widdû no neiffkaitamahm nabbadfinu pateizibas affarahm pawaddita. Ka winnas ffaidras mihleftibas darbi preezigus un nefawifftamus augtus, tannis weetâs, fur ta sawâ jaukâ wezzumâ nu dshwohs, wiffu muhfschu tai rohfas atneftu, to mehß tai paschai un mihlam mahfahm ar patezigu firdi no Deewa luhßfam un atwehlam!

Kahba tizziba Turkeem?

(Skattees Nr. 24.)

Schi tizziba 600 gaddus pehz Kristus peedsim-
fchanas Araberu semmê, jeb Arabijâ zehlusées.
Tab tur dsihwoja weens wihrs no augstas zilts,
Mahmuds wahrâ. Tas bija Mekka dsum-
mis, kurrâ pilsatâ winna tehwo-brahlis par wal-
dineeku bij. Tam schahwahs prahâ, tizzibas-
mahzibu pehz Abrama un wezztehwo tizzibas is-
skaidroht, jo winsch fazzija, ka ta itt wezza tiz-
ziba zaur dauds peelikkumeem effoht apgahnita
tappufi. Nu pats teizehs par Deewa praweetu,
un wisseem fluddinaja, ka Deews to effoht subti-
jis, lai winsch wezzu skaidru tizzibu mahzitu un
uszeltu. Gefahkumâ laudis pahr winru sinehje,
un to no Mekkas pilsata isdsinne, bet pamajih-
tinam winnam beedri un draugi peekritte. Ar
scheem sahze schurp turp laupihht un masus kar-
rus turreht; gudrs un sirdigs buhdams winsch
ne retti uswarreja, un weennehr wairak apkam-
pe, lihds tam jau labs kara-pulks bij. Nu
winsch nehme ar ugguni un ar sohbinu sawu
jaunu mahzibu fluddinaht, un tanni paschâ
laikâ arridsan laizigu walsti ustaiht; winsch
wissu Arabiju pahrspehje, wissus eemahneekus
pee sawas tizzibas peespeede, paganisku buh-
fchanu pagallam isdeldeja, un 632trâ gaddâ
pehz Kristus dsimfchanas, kâ warrens lungs un
jaunas tizzibas eezehleis, Medina pilsatâ no-
mirre. No schi wihra tab zekahs ta Mahmuda
tizziba, fo taggad leels pulks lauschu pa wissu
Awriku un Ahiju, un arri Turki turr un aplee-
zina. Schinni tizzibâ dascha gudra un pateesiga
mahziba, no muhsu Bihbeles isnemta, ar gekki-
bahr un mahneem, no Mahmuda isdohmateem,
blakkam stahw. Winna tanni grahmata atroh-
nama, fo Turki tikpat angsti isturr, kâ meh
Bihbeli turrâm, un kas Rohrans sauzams.
Schis Rohrans, arabiski rakstihht, no pascha
Mahmuda zehlees. Pirma un angstaka tizzibas-
mahziba irr: Tikka weens weenigs
Deews un Mahmuds winna praweets.
Tapehz Turki nekahdas bildees no Deewa ne
taifa, ne basnizâs woi mahjâs zeesch, un no
Deewa buhfchanas itt labbi mahza. Teefa
arridsan, ka zaur scho weena pascha Deewa is-

fluddinaschanu paganu elki dauds semmês isnih-
zinati tappusch; bet tikka jasehlo, ka Mah-
muda tizziba arridsan Kristigai tizzibai dauds
skahdes darrijufi. Mahmuds bija wezzu un
jaunu Testamenti lassijis, un tapehz winna mah-
ziba no Mohsus un Jesus likkumeem, tâ faktoht,
fashubta irr, un tik tur, fur sawâ prahâ fo
ihpaschigi fadohmajis bij, winsch sawas dohmas
eelahpijis. Abrams un zitti weztehwi, Dah-
wids un Salamans no Turkeem angsti tohp zee-
niti, un pats muhsu Pestitais Jesus par leelu
praweti tohp turrehts; (tomehr Mahmuds teem
leelaks). Deews effus, tâ mahza tee, dauds
fwehtas grahmatas no debbesim nolaidis, un
schahm winni Mohsus stahstus, Dawida dseef-
mas, un preezas-mahzitaju rakstus peeskaita.
Mahmuds no engeleem, no mirroni augscham-
zelschanas, un no pastaras teefas dauds wihsigas
mahzibas fluddina. Tikka Mahmuda tizzigi
fluhs debbesis, fur leelus preekus baudihhs, un
no dauds tuhstoschahm jumprawahm taps kohpti
un elihgsnoti, wissi zitti laudis buhs pasubdi-
nati. Tapehz Mahmudneeki zittu tizzibu beedrus
neween apsinahde, bet arridsan eenihst, tee to
par grehku neturr, tohs wahrdsinaht, tohs par
funneem un netizzigeem ween sauz, teem darbus
un makfaschanas usleek, un teem brihw, sawu
tizzibu ar warru un ar sohbinu zitteem laudim us-
speest, kâ dauds reis notizzis. Zik tuhstoschu
tuhstoschi kristigu lauschu behrni ir ar warru
panemti un Turki-tizzibâ audsinati tappusch!
Zittabi winnu dsihwoschanas-likkumi irr labbi un
deewabihjigi, tomehr tee zaur ahrigeem darbeem
dauds dohina pelniht un debbesis tapf. Behr-
nus tee apgraisa, kâ Zuhdi, peezreis par deenu
teem pahdari jassaita un waigs allasch us to pussi
jagreesch, fur Mekka stahw, dauds schkihstischa-
nas un gaweschanas turr, kâ Wariseeri, nab-
bagu-dahwanas jadohd baggatigi, wihna dsert
un zuhku-gallas ehst, newa brihw, un kas ween
eespehj, tam weenreis sawâ muhschâ pascham
us Mekku janoet, lai jo tablu buhtu, tur Deewu
peeluhgt, un fwehtu Kahbu apmekleht. (Schi
Kahba irr Deewa nams, fo Adams effoht buh-
wejis un Abrams atkal fwehris un pahrtaijis.
Ne pee Mekka, nedf pee Medina pilsateem kristiti

laubis un schihdi drihft ne no tablenes klastu nahkt, jo tee Turku swehti pilfati.) Basnizu teem irr leels pulks, un ar augsteem tohrneem. Schihs irr eekschpuffe ar jaukeem Kohrana wahrdeem kohfchi israftiti, bet pulksteni teem newa, jo kad laiks, basnizäs eet, jeb luhgshanas stundäs wihri us tohrneem kahj un tizzigus ar balsi safauz. Winneem arri basnizäs-fungi un rakstu pratteji, kas Kohranu tä isstahsta, kà muhsu mahzitaji no Bibheles stahsta. Turku swehta deena muhsu peektdeena irr. Kristigeem zilwekeem un schihdeem newaid brihw, Turku basnizäs ee-eet, un arri seewischki tur kahju nezelt. Lauliba Turkeem tahda, ka gailam ar wistahm; teem brihw tik dauds feewu turreht, kà warr mittinaht un kà gribb, bet ikweens sawas feewas ihpafschä naminä turr, aislehgtaš un apwakte-tas, lai zits tahs nedabbu redscht. Sultanam septinas ihstas feewas, kam augsts gohds noteek; tomehr bes schahm winsch warr turreht, zif tam tihk. Zè warrat nu saprast, kahda swescha buh-schana no Turku-tizzibas zeltahs. Tapehz jo probjam jautajam:

Kahda dabba un dsihwofchana Tur-keem?

(Turplikam wairat.)

Teefas fluddinafchanaš.

Us pawehleschamu tahs Keiserikas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walts ic. ic. ic., tohp no Jaunauzes pagasta teefas wiffi tee, kam taisnas prassifchanaš no tahs nomirruschäs fainneezeš Behrtulaitu Sappes, ta nelaika Behrtulaitu Anšcha fainneezeš, un no ta Swirpu fainneeka Janna, kursch patš parradu dehl sawas mahjas nodewis, un par kurreu mantu konkurse irr nospreesta, aizinati, ka tee lihds 20tu Augusta schi gadda, ar sawahm taisnahm prassifchanaš pee schihs pagasta teefas peeteizahs, pehz kurra laika ne weens ne taps wairs peenemts, un tab sagaida, kas pehz likumeem taps nospreests.

Jaunauzes pagasta teefa 20tä Juhni 1829. 3
(S. W.) ††† Behrtulait Jahne, pagasta wezzakais.
(Nr. 29.) F. F. Alkermann, pagasta teefas farihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanaš pee to atlikkufchu mantu ta nomirruscha Kalkuhnes fainneeka Jahnenu Mikkela dohma turreht, tohp no Kalkuhnes

pagasta teefas scheitan usaizinati, few wiffwehlaki eeksch diwju mehneschu starpa, probti lihds 10tu Au-gusta mehnescha schi gadda, pee schihs pagasta teefas atfauktees, jo pehz nolikta laika ne weens wairs ne taps peenemts. Kalkuhnes pagasta teefa tanni 15tä Juhni mehnescha deenä 1829tä gadda. 3

(L. S. W.) Debel Kristap, pagasta wezzakais.

P. Brachmann, pagasta teefas farihweris.

Kad tas zittahrtigs Uimahles pagasta teefas farihweris Johann Werner Brunnemann 13tä Meija schi gadda nomirris, tad wiffi, kam taisnas prassifchanaš no winna masahm atlikkufschahm mantahm buhtu, jeb kas arri wehl winnam parradä palikkufchi, no schihs pagasta teefas tohp usfaukti, tanni 13tä Juhli schi gadda to scheid sinnamu darriht.

Uimahles pagasta teefa 1mä Juhni 1829. 3
††† Johitta Jahnis, pagasta wezzakais.
(Nr. 2.) H. J. Schoerner, pagasta teefas farihweris.

Lee, kas tam, tanni 15tä Juhni schi gadda, Leelauzes muischä nomirruscham dahrsneekam Kahrl Mag-nus, Frizza dehlam, wehl parradi irr jamaksa, jeb kam prassifchanaš no winna buhtu, scheid tohp usaizi-nati, lihds 27tu Juhli deenu schi gadda pee appafsch rakstias pagasta teefas, sawus parraduš aismakfah, un sawas prassifchanaš parahdiht.

Leelauzes pagasta teefa 22trä Juhni 1829. 3
††† Marte Mikkell, pagasta wezzakais.
Ruhr, pagasta teefas farihweris.

Weenam Wezzos Plattohnes puischam, ar uswahrdu Swirbul Janne, kursch jau daschu reis pee schahs teefas par sahdsibahm apstrahpehts kluis — irraid weena mu-sikanta Klarlette atnemta un schè eeksch glabbafchanaš likta. Tas, kam schi Klarlette — warrbuht — pee-derretu, tohp zaur scho pasluddinafchamu aizinahs, few ar teem peenahkamahm apleezinaschanaš, eeksch to starpu no 6 neddelehm, pee schahs teefas melde-tees, — un sawu mantu, prett aismakfashanu tahs drikkuma nandas fanemt; zittabi ta teikta Klarlette tai pagasta lahdei par labbu tikš pahrdohhta.

Keschumuischäs pagasta teefa 18tä Juhni 1829. 3
††† Kugrain Dahwis, pagasta wezzakais.
(Nr. 75.) Janischewsky, pagasta teefas farihweris.

No Jaunauzes pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanaš pee teem fain-neekeem Dragunu Indrika, Misaita Indrika un Jggauunu Kristapa irraid, kurri nesphezibas un inventariuma

truhkuma dehl, paschi sawas mahjas atbewuschi, un par kurru mantahm konkurse nolikta irr, usaizinati, lai wisswehlaki lihds 20tu Juhli deenu f. g. pee schihß pagasta teefas peeteizahß.

Jaunaußes pagasta teefa tanni 25tä Meija 1829. 1
+++ Behrtulait Jahne, pagasta wezzakais.
F. Alkermann, pagasta teefas skrihweris.

No Wegges pagasta teefas tohp wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassichanas no ta Wegges muischas fainneeka Schnikkeru Fritza buhtu, kas sawas mahjas inventariuma un zittu parradu dehl atbewis, un par kurru mantu konkurse spreesta, usaizinati, pee saudeschanas sawas teefas, wisswehlaki lihds 20tu Juhli f. g. scheid peeteiktees.

Wegges pagasta teefa tanni 20tä Meija 1829. 2
(L. S. W.) +++ Weßswaggar Ewald, pagasta wezzakais.

(Nr. 19.) Ferd. Leyenberg, pagasta teefas skrihweris.

Wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassichanas no ta nomirruscha Wegges muischas fainneeka Alhdinu Janna buhtu, tohp no Wegges pagasta teefas scheidan usaizinati, pee saudeschanas sawas teefas, wisswehlaki lihds 20tu Juhli f. g. scheid peeteiktees.

Wegges pagasta teefa tanni 20tä Meija 1829. 3
(L. S. W.) +++ Weßswaggar Ewald, pagasta wezzakais.

(Nr. 18.) Ferd. Leyenberg, pagasta teefas skrihweris.

Pehz Kufschas pagasta teefas spreedumu tohp wissi parradu deweji to Kufschas fainneeku Kurkalnu Manga un Wedselu Otta, kas sawas mahjas nespehjabas dehl nödewuschi, un par kurru mantahm konkurse spreesta, aizinati, lihds 16tu Juhli mehnescha deenu f. g. pee schihß pagasta teefas peeteiktees.

Kufschas pagasta teefa tanni 5tä Juhni 1829. 2
+++ Gailiht Lufs, pagasta wezzakais.
(Nr. 20.) E. Lechner, pagasta teefas skrihweris.

Zitta flubdinafchana.

Masstraupes muischä Widsemme eeksch Straupes Kirspheles un Walmeres teefä jeb kreiß, tahda Ollendera audekla Pabrik iri eekaisita, fur it smalks audekli teel austs un ballinahts. Schi Pabrik arri Latweeschu behrnus usnems un ismahzihs smalki aust.

1) Tahde Wehwera puifis malka pee sawas usnemschanas 5 rub. sudr. naudas par to mahzischanu, un dabbu sawu apgehrbu un gultu no saweem wezzakeem lihds.

2) Tahdam mahzamam puifscham kas 14, 15, un 16 gaddus weßs irraid, kam ustizzigi un tikluschi 5 gaddus japaleek pee mahzischanas; tas, kas 11, 12 un 13 gaddus weßs irraid, tas paleek 6 gaddus pee meistera; tas kas 8, 9 un 10 gaddus weßs irraid, us 7 mahzischanas gabdeem no meistera teel usnems.

3) Ikweenam Wehwera puifscham, kas schè teel ismahzihs, japaleek Pabrikè, bes teem gabdeem ka puifis, wehl weenu gaddu ka sellis; par to wunsch tad arri to paschu lohni dabbu, kas teem zitteem wehwera selleem teel dohts.

Schi Ollendera audekla Pabrikè dohd ikweenam puifscham, kamehr tur mahzahß:

1) Drehbes uu usturru, bet, ja Pabrikè par to puifschu arri buhs galwas naudu malkaft, tad tahdam arri wehl weenu gaddu ilgaki Pabrikè japaleek par puif.

2) Pehz nobeigteem mahzischanas gabdeem, ikween ismahzihs Wehwera puifis dabbu gluschi jaunru apgehrbu: 1 swahrkus, 1 pahru bilschu, 1 pahru sahba, 1 kamsolus, 1 westi, 1 zeppuri, 1 latkatu, 3 kreflus un 1 stelles.

Seemas laikä schè Wehwera puifchi, ikdeenas pee walkaru 2 stundas tiks mahziti lassit un rakstih.

Arri meitas, kas to smalku wehrpschanu gibb mahzitees, schiini audeklu Pabrikè teel usnemas.

Tahs meitas kas 3 gaddus Pabrikè mahzahß, tahm ween jagahda par sawu apgehrbu. Par winnu uo furru gahda schi Pabrikè, un pehz 3 gabdeem ikweena meita dabbu: 1 rattinu lihds us mahjahm. — In kahda meita ihsten muddiga un wehriga pee scha darsba irr, tad tahda wehl drihsak teel atlaista. — Par tahdu meitu kam eeksch 8 mehnescheem to smalku wehrpschanu buhs eemahzitees, irr jamalka 5 Rub. sudr. naudas, un tahdai arri jadohd lihds prawiantu us 8 mehnescheem. Seemas laikä schahß wehrpedas mas meitas — pee walkara 2 stundas tiks mahzitas lassit un rakstih. — Pehz wianahm arri labbi tiks luhsohts, ka tee gohdigi dsihwo, un ka tahs allaschim tihri apgehrbahß.

Steffenhagen kunga nammä, fur schahß Wwisel tohp isdohtas, arridsan plaschaku siawu warr dabbut, kurrä muischä Kursemme tahdi mahzami puifchi un meitas tahdä paschä wihse tohp peenemti.

Es ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: F. D. Braunschweig, Censur.

No. 414.